

Politisk program 2020 – 2022

Utkast

1 Innledning

Juvente er en organisasjon for, av og med edru ungdom. Juventes visjon er en demokratisk verden basert på menneskeverd og solidaritet der rusmidler ikke skaper problemer. Hele Juventes ideologi og politiske fundament bygger på tanken om menneskeverd: Juvente mener at alle mennesker har rett til å bli rettferdig behandlet, til et verdig liv, og til å kunne si, mene og tro det man vil uten frykt for forfølgelse, uavhengig av nasjonalitet, hudfarge, livssyn, seksuell legning, funksjonsnivå, kjønn eller andre ulikheter.

Juvente arbeider for å skape engasjerende, trygge og inkluderende miljøer hvor menneskeverd står i sentrum, og bruk av rusmidler er overflødig. Juvente ønsker å endre samfunnet vi lever i, og arbeider aktivt for å forbedre egen og andres hverdag. Juvente vil bedre livssituasjonen til mennesker både i og utenfor Norge.

Juvente er en solidaritetsorganisasjon med et avholdsstandpunkt. Vi arbeider mot rusproblemer, diskriminering, sosiale problemer, undertrykking, krig og konflikter, og engasjerer oss for menneskeverd, solidaritet, demokrati, rettferdighet, utvikling og fred.

2 Rusmidler

Problemer knyttet til rusmidler er en stor utfordring lokalt og globalt, og er kilde til sosiale, politiske, økonomiske og helsemessige problemer og skader for både enkeltmennesker og samfunnet. Dette er utgangspunktet for Juventes ruspolitiske engasjement. Juvente ønsker en ansvarlig ruspolitikk der forebygging, regulering, behandling og rehabilitering er de viktigste faktorene for å sikre best mulig helse, trygghet og velferd for alle.

Juvente anser ikke bruk av rusmidler som en privatsak. Mange setter enkeltindividets frihet og rett til å bestemme over seg selv foran vårt felles ansvar for et velfungerende samfunn der alle kan føle seg trygge. Juvente mener at alle samfunnets medlemmer blir påvirket av individenes handlinger, og at samfunnsproblemer er alles ansvar. Juvente mener at salg og bruk av rusmidler går på bekostning av fellesskapets beste. Det må derfor føres en ansvarlig politikk som bidrar til å holde forbruket på et så lavt nivå som mulig.

Mange fattige land rammes hardt av alkoholindustriens kyniske framferd. Verdens helseorganisasjon (WHO) er bekymret fordi veksten i alkoholforbruket i utviklingslandene gir grunn til å forvente at det også blir flere alkoholrelaterte skader i disse landene. Juvente mener at problemene rusmidler medfører i fattige land må stå sentralt i norsk bistandsinnsats.

2.1 Forebygging og behandling

Juvente mener at det er mest effektivt og humant å forebygge rusproblemer før de oppstår. En økt satsing på forebygging nå vil bidra til færre rusrelaterte problemer i samfunnet senere. Denne satsingen bør inneholde holdningsskapende arbeid, rusfrie fritidstilbud for ungdom, og politisk regulering gjennom pris og tilgjengelighet.

Rusmiddelforebygging og temaer relatert til rusmidler må få en mer sentral plass i grunnskolen og videregående skole. Juvente mener at frivillige organisasjoner skal ha en sentral rolle i det forebyggende arbeidet, både i skolen og på andre arenaer.

Personer som får problemer med egen eller andres rusmiddelbruk skal møtes med den hjelp og verdighet de har krav på. Derfor må behandlingstilbudet til rusavhengige og rehabiliteringen etter behandling bli bedre. Rusavhengige skal møtes med respekt. Det er bruken av rusmidler som skal bekjempes, ikke de som får problemer på grunn av rusmidlene. Rusavhengige har rett til god behandling som er tilpasset egne behov for å bryte med egen avhengighet. Etter endt behandling er det viktig med god rehabilitering og oppfølging for å sørge for integrering i samfunnet.

Juvente mener at:

- Forebygging skal være førsteprioritet i ruspolitikken.
- Frivillige organisasjoner må ha en sentral rolle i det forebyggende arbeidet, både i skolen og på andre arenaer.
- Rusforebyggingen i skolen skal bygge på godt dokumenterte fakta og ungdoms egne erfaringer.
- Rusforebygging må fokusere ekstra på særlig utsatte perioder av ungdomstiden, som starten på videregående skole, russetid og fadderuker.
- Opplæring om rusmidler må bli en del av utdanningen til alle som skal arbeide med barn og ungdom, slik at disse har kompetanse og trygghet til å drive forebyggende arbeid, samt iverksette tiltak dersom de opplever at noen har et risikabelt forhold til rusmidler.
- Midler til rusforebyggende arbeid i kommunene må øremerkes for å hindre at pengene går til andre formål.
- Alle fylker og kommuner skal ha ungdomsråd som aktivt involveres i utforming og gjennomføring av rusforebyggende arbeid.
- Det må opprettes flere behandlingsplasser slik at personer med rusproblemer raskere kan komme i behandling uten å stå i kø.
- Ungdom som er på ruskontrakt må tilbys en evaluering av psykisk og fysisk helse utført av helsepersonell.
- De sosiale stigmaene rundt det å være rusmiddelavhengig må aktivt arbeides med og fjernes ~~slik at man lettere kan be om hjelp med sitt problem uten å føle skam.~~
- Det må i større grad tilbys medikamentfri behandling av rusavhengighet.
- ~~Oppfølgingen etter legemiddelassistert rehabilitering (LAR) må styrkes.~~
- Pårørende til rusmisbrukere må gis god oppfølging og informasjon.
- Rehabilitering og ettervern av tidligere rusmisbrukere må styrkes med tidlig fokus på integrering for å unngå at de som har gått gjennom behandling faller tilbake til gamle bruksmønstre.

2.2 En ansvarlig alkoholpolitikk

De mest omfattende problemene som oppstår som følge av rusmiddelbruk kan knyttes til alkohol. Juvente ønsker å begrense skadeomfanget av alkohol, og dette kan gjøres best og mest effektivt gjennom god forebygging og restriktiv alkoholpolitikk. En

ansvarlig alkoholpolitikk bidrar til et bedre samfunn fordi den senker konsumet og på den måten bidrar til økt velferd, trygghet og bedre helse. Gjennom forskningen på feltet vet vi at pris og tilgjengelighet er de mest effektive tiltakene for å begrense bruken av alkohol, og dermed også skadeomfanget.

Juvente mener at:

- Norge skal bevare en forsvarlig og ansvarlig linje i alkoholpolitikken.
- Det må utarbeides en nasjonal strategi for å redusere alkoholkonsumet i Norge.
- Vinmonopolet må opprettholdes og styrkes.
- Taxfreeordningen for alkohol skal avvikles, sekundært overtas av Vinmonopolet.
- Det må ikke åpnes for salg av alkoholholdige varer over 4,7 volumprosent direkte fra nisjeprodusenter (f.eks. «gårdssalg»).
- Det norske forbudet mot alkoholreklame må opprettholdes, og styrkes med fokus på internett og sosiale medier.
- Det må innføres et internasjonalt forbud mot reklame for alkohol.
- Alkoholavgiftene må økes til et forsvarlig høyt nivå.
- Det må innføres legitimasjonsplikt på alle varer som etter norsk lov er aldersbestemte, for å sikre at aldersgrensene blir fulgt i butikker og på skjenkesteder.
- Promillegrensene for bil må opprettholdes, og promillegrensene på sjøen må senkes til 0,2 promille. Det må gjennomføres flere promillekontroller både til lands og til vanns.
- Maksimal skjenketid for alkohol må reduseres fra 03.00 til 02.00.
- Det må innføres varedeklarasjon på alkoholholdige drikkevarer, som opplyser om ingredienser og næringsinnhold.
- Det må innføres advarselsmerking på alle alkoholholdige produkter, med spesielt fokus på skader relatert til bilkjøring, graviditet og skader på tredjeperson.
- ~~Det må innføres advarselsmerking av alkohol med fokus på skader på tredjeperson og farene forbundet med bilkjøring og graviditet.~~
- Alkoholfrie soner må respekteres og opprettholdes.
- Parker, strender og andre viktige fellesarealer skal være alkoholfrie områder hvor barn, ungdom og voksne kan oppholde seg uten å forholde seg til andres alkoholbruk.
- Det bør ikke tillates alkoholserving på steder som kinoer, butikker og frisørsalonger.

- Det må gjennomføres flere og bedre kontroller på salgs- og skjenkesteder, særlig med fokus på salg til mindreårige.
- Minimumskravet for antall kontroller per salgs- og skjenkested bør økes fra 3 til 5 per år.
- Brudd på alkoholloven skal straffes i form av inndragning av salgs- og skjenkebevillinger.
- Prikkbelastningssystemet må strammes inn slik at de mest alvorlige bruddene på alkoholloven medfører umiddelbar inndragning av salgs- eller skjenkebevilling.
- Konsekvensene av endringen av «fireårsregelen» for fornyelse av salgs- og skjenkebevillinger må evalueres.
- Ansvar for gjennomføring av salgs- og skjenkekontroller bør flyttes fra kommunene til fylkesnivå.
- Det bør gjennomføres forsøk med framprovosert salg av alkohol til mindreårige i de offentlige kontrollene.
- Det må ikke lettes på kravene for alders- og sosial kontroll ved alkoholsalg på nett.
- Skjenkekontrollører må kurses grundig i alkoholloven, også når kontrollene gjennomføres av private selskap.
- Alle kommuner skal ha helhetlige rusmiddelpolitiske handlingsplaner som også omhandler alkoholpolitikk og forebygging, i tillegg til behandling og ettervern.
- Alkoholindustrien skal ikke ha legitimitet i samfunnsdebatten, da et høyt forbruk er av interesse for industrien.
- Utsalgssteder må ha et bredt og attraktivt utvalg av alkoholfrie alternativer tilgjengelig.
- **Det må lages felles regler og retningslinjer for salg av alkohol, uavhengig av salgsform.**

2.3 En kunnskapsbasert narkotikapolitikk

Juvente ønsker en narkotikapolitikk basert på kunnskap og solidaritet. Den mest humane narkotikapolitikken er den som gjør at færrest mulig prøver og bruker narkotika. I Norge er det få som prøver narkotika, og enda færre som er faste brukere. Det er noe Juvente ønsker å holde fast ved. Samtidig må vi være bevisste på at mange har store problemer med egen eller andres narkotikabruk. Disse må tilbys god oppfølging og hjelp.

For å holde bruken av narkotiske stoffer så lav som mulig mener Juvente at ingen narkotiske stoffer bør legaliseres. Forbudet bidrar til at færre prøver og bruker jevnlig og det gir mulighet for å oppdage personer med rusproblemer tidlig, samt at man med forbudet kan idømme behandling ved overtredelse. Juvente mener derfor at fortsatt forbud er den mest humane narkotikapolitikken, og at man i den planlagte rusreformen må sørge for at man ikke mister muligheten til å avdekke og sette inn tiltak tidlig i et forløp som kan ende i tungt rusmisbruk.

Personer med rusproblemer må ha enkel tilgang på hjelp – både helsehjelp, sosiale tjenester og annen nødvendig støtte. Brukere må møtes på en måte som er fordomsfri, støttende og ikke dømmer. Målet skal være å hjelpe mennesker tilbake til et fritt og meningsfullt liv – det krever tålmodighet og tilpasningsdyktige tjenester.

Pårørende til rusmisbrukere må heller ikke glemmes i diskusjoner om narkotikabruk og -politikk. Personer som står nærme misbrukere, ikke minst barn, risikerer å bli hardt rammet av misbruk og avhengighet. Også samfunnet påvirkes, blant annet gjennom kostnadene avhengighet og skademedfører.

Juvente mener at:

- Ingen narkotiske stoffer bør legaliseres. Bruk og besittelse skal møtes med reaksjoner.
- Heller enn bøter og fengselsstraff, bør personer som tas for bruk og besittelse møtes med helsehjelp eller alternative straffereaksjoner.
- En rusreform må også inkludere alkohol.
- Det må innføres et internasjonalt forbud mot bruk og omsetning av narkotika.
- Målet for behandling og rehabilitering av rusmisbrukere bør være rusfrihet. Overdosetallene må reduseres, både gjennom skadereduserende og forebyggende tiltak. Narkotikalisten må oppdateres løpende, slik at forsøk på kjøp og salg av nye psykoaktive stoffer (NPS) kan straffes på lik linje med andre narkotikalovbrudd.
- Innsatsen for å spre kunnskap om helsefarene knyttet til narkotikabruk må økes, særlig om de narkotikatypeene ungdom eksponeres hyppigst for.
- Det må fokuseres mer på skade på tredjepart av narkotikabruk, ikke minst barn og ungdom som bor sammen med en som bruker narkotiske stoffer.
- Det bør forskes mer på skader og kostnader forbundet med narkotikabruk.
- Det bør forskes på bruk av narkotiske stoffer for medisinsk bruk, også cannabis. Reguleringen av medisinsk bruk av narkotiske stoffer må utformes på en måte som forhindrer risiko for skadelig bruk.

- Det bør utarbeides en nasjonal pårørendestrategi, som ser på dagens nasjonale og kommunale struktur for pårørendearbeid og hvilke tiltak som kan settes inn for å forbedre denne gruppens situasjon.
- Reklame for narkotiske stoffer må forbys gjennom et internasjonalt forbud.

3 Ungdom og samfunn

Juvente er en organisasjon for, av og med ungdom som er opptatt av ungdoms hverdag. Det er ungdommen som skal arve verden, og gjennom å bygge ungdommen skapes også en bedre framtid.

3.1 Deltakelse

Ungdom engasjerer seg gjerne i andre saker enn voksne, og det er viktig at også disse meningene blir hørt. Ungdom har rett og plikt til å påvirke politikk, og voksne er forpliktet til å lytte til ungdommen. Juvente ønsker å bidra til å engasjere ungdom, og styrke ungdoms muligheter og vilje til å engasjere seg. Juvente mener det er viktig at ungdom får innflytelse på samfunnsutviklingen. Ungdom er engasjerte, og engasjement kan utøves gjennom deltakelse i frivillige organisasjoner, gjennom opplæring i politisk arbeid og ved at ungdom tas på alvor.

3.2 Rettigheter

Juvente mener at det bør innføres en ungdomslov i Norge som definerer ungdoms rettigheter og muligheter, samt det offentliges forpliktelser overfor ungdom. Den bør minimum inneholde krav om deltakelse i lokaldemokratiet og om rusfrie fritidstilbud i alle kommuner. Juvente mener at alle ungdommer har rett til et godt og rusfritt fritidstilbud, uansett hvor man bor. Vi ønsker å skape miljøer der alle føler seg trygge, og hvor behovet for rusmidler ikke er tilstede. For at dette skal være mulig, må det eksistere slike tilbud for alle. Juvente ønsker et mangfoldig fritidstilbud for ungdom, og en økt andel lavterskeltilbud.

3.3 Åpenhet og inkludering

Samfunnet vi lever i blir stadig mer flerkulturelt og mangfoldig. Juvente mener at identitet ikke skal være et hinder for menneskers frihet. Tvert imot må ulikheter respekteres og verdsettes. Vi krever derfor like rettigheter for alle, uavhengig av nasjonalitet, hudfarge, livssyn, seksuell legning, funksjonsnivå, kjønn eller andre ulikheter. For at alle skal få et best mulig liv, er det nødvendig at vi alle er åpne og villige til å tilpasse oss andres behov.

Juvente mener at:

- Ungdom må gis den kunnskapen som er nødvendig for å bli sett og hørt.
- Rammevilkårene og tilskuddsordninger for frivillige ungdomsorganisasjoner må bli bedre både nasjonalt og lokalt.
- Stemmerettsalderen må senkes til 16 år ved alle valg.
- Skolen skal gi ungdom den kunnskapen som kreves for å kunne ta selvstendige og informerte valg i politiske sammenhenger.
- Seksualundervisningen i skolen må styrkes ~~og starte tidligere enn mellomtrinnet~~ Det må også vektlegges å normalisere seksualitet der en inkluderer legninger utenfor heteronormen.
- ~~Alle kommuner skal ha ungdomsråd med reell innflytelse Alle kommuner skal ha et ungdomsråd som har mulighet til å ta opp saker i kommunestyret.~~
- Alle ungdomsarrangementer skal være rusfrie.
- Ungdomsorganisasjoner skal være rusfrie.
- Kommuner må tilby egnede lokaler til aktivitet i frivillige organisasjoner.
- Ungdom må gis kunnskap om hvordan de kan søke penger og gjennomføre egne arrangementer.
- De kompliserte søknads- og rapporteringskravene for frivillige ungdomsorganisasjoner må forenkles.
- Alle grupper i samfunnet skal kunne delta i fritidstilbud og organisasjoner på lik linje.
- Alle former for rasisme og diskriminering må bekjempes.
- Man skal ha friheten til å velge om man ønsker å bruke religiøse symboler uten frykt for diskriminering og forfølgelse, for eksempel hijab og kors.
- Arbeidet mot alle former for mobbing må styrkes.
- Ureturnerbare asylsøkere må få et verdig liv med mulighet til å leve, arbeide og gå på skole.
- Det må tas spesielt hensyn til barns rettigheter og behov i asylprosesser.
- Praksisen med å gi mindreårige asylsøkere midlertidig oppholdstillatelse må avvikles og erstattes av rask, faglig forsvarlig saksbehandling ved ankomst.
- Spesielt sårbare barn og unge må få rask og tilstrekkelig kartlegging og oppfølging.
- Det må være tilstrekkelig med offentlige psykologer uten ventetid for ungdom med psykiske lidelser og begynnende rusproblemer.
- Kjønnene må likestilles både formelt og i praksis.

- Norge skal innføre et tredje juridisk kjønn slik at det naturlige mangfoldet av kjønn i samfunnet anerkjennes.
- Det bør bli lagt til rette for flere kjønnsnøytrale toaletter for å minske ubehagelige situasjoner.
- Funksjonsnivå ikke skal være et hinder for deltakelse i samfunnet.
- Det ikke må innføres et forbud mot tigging.

4 Fred og utvikling

Juvente mener at fattigdom og urettferdighet skaper grobunn for krig og konflikter. Fred er ikke bare fravær av krig, men bygger på en prosess av samarbeid mellom stater og folk. Dette samarbeidet må være basert på frihet, uavhengighet, likeverdighet, utvikling, diplomati og respekt for menneskerettighetene, så vel som på rettferdig fordeling av ressursene.

4.1 Årsakene til konflikter må fjernes

Det pågår til en hver tid et stort antall kriger og voldelige konflikter i verden. Noen av de viktigste årsakene til disse er urettferdig økonomisk og sosial fordeling, knapphet på nødvendige ressurser, mangel på demokrati, brudd på menneskerettighetene og manglende respekt for individuelle og kulturelle forskjeller. For å oppnå en varig og rettferdig fred må de grunnleggende årsakene til krig og konflikter fjernes. Juvente støtter de aktører som arbeider med å bekjempe og forebygge krig, vold og utrygghet for å skape en mer rettferdig verden.

4.2 Bistand og utvikling

Mennesker i store deler av verden lider under vanskelige forhold som følge av blant annet urettferdig fordeling, ressursmangel, krig og fattigdom. Juvente mener at de rike landene i verden har plikt til å hjelpe, og å utjevne globale forskjeller, sørge for utvikling og redusere fattigdom. Rusmidler bidrar til økte økonomiske, sosiale og helsemessige problemer i fattige land. Å redusere rusbruken vil dermed bidra til økt velferd, trygghet og rettferdighet.

~~Et viktig utviklingshinder er praksisen female genital mutilation (FGM), altså omskjæring av kvinner. Dette er en praksis som forverrer kvinners livskvalitet verden over, og som ikke har noen medisinsk hensikt. Denne praksisen medfører ofte komplikasjoner og har alvorlige konsekvenser for kvinners helse og senere seksualliv.~~

Juvente mener at:

- Norge må føre en klar linje i utenrikspolitikken der fattigdomsbekjempelse og krigsmotstand er sentralt.
- Statens Pensjonsfond Utland (Oljefondet) må trekke investeringer knyttet til produksjon og salg av alle former for rusmidler og våpen, samt virksomheter som utnytter mennesker, spesielt barn, eller fører til alvorlige miljøskader.
- Rusmidler som hinder for utvikling må vies større oppmerksomhet i bistandsarbeid.

- Norsk bistand må innrettes slik at den ikke skaper en større avhengighet av bistandsmidler i mottakerlandene.
- Minst én prosent av Norges brutto nasjonalinntekt (BNI) skal gå til utviklingsbistand.
- Norske myndigheter må engasjere seg sterkere i arbeid mot korrupsjon for å sikre utvikling og hindre misbruk av bistandsmidler.
- Frivillige bistandsorganisasjoner må forbli selvstendige aktører som ikke jobber på oppdrag for staten, men bestemmer sin egen arbeidsform. Trengende land må gis gjeldsslette slik at de kan løftes ut av fattigdom.
- Det må innføres et internasjonalt forbud mot masseødeleggelsesvåpen, eksempelvis atomvåpen, kjemiske og biologiske våpen.
- Alle planer for militær opprustning må forkastes til fordel for dialog og ikkevoldelige løsninger der dette er mulig.
- Norge må innhente en sluttbrukererklæring ved eksport av våpen.
- Verneplikten må reformeres, og bør inneholde blant annet nasjonal siviltjeneste og internasjonalt freds- og bistandsarbeid.
- Det må opprettes en sivil bistandsstyrke som kan settes inn i konfliktsituasjoner for å dempe konflikter og bistå sivilbefolkningen.
- Vetoretten til de fem faste landene i FNs sikkerhetsråd må fjernes for å skape mer demokrati.
- Det internasjonale samfunnet må samles om å håndtere utfordringer rundt klimaendringer.
- Bærekraftig jordbruk bør fremmes for å øke matvaresikkerheten i ressursvake land.
- Norge må i større grad gå inn for å forhindre forfølgning av mennesker basert på kjønn og seksualitet, også på et globalt nivå.
- ~~Norge må aktivt engasjere seg i arbeidet med å avskaffe FGM (female genital mutilation) globalt.~~